

การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

The development of the Atmosphere and Environment of the School, Network 13,
Ubon Ratchathani Primary Educational Service
Area Office 3

กรรณิกา เรืองโสม¹
ไพโรจน์ พรหมมีเนตร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ในเครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 รวมจำนวน 105 คน จาก 8 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling) สุ่มตามเพศ และระดับการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่ของ Scheffe' ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคลากร และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านการส่งเสริมความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษา เครือข่าย13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่ปรึกษาริชาสนิพนธ์

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

Abstract

This research aimed to study and compare the development of atmosphere and environment of the school, network 13, Ubon Ratchathani primary educational service area office 3 who classified by gender, education level. The samples used in this research were 105 educators in the network 13 of Ubon Ratchathani Primary educational service area office 3. Determine the sample size by using tables Krejcie & Morgan. All of them were selected by random stratified sampling for gender, education. The instruments used in the study were a questionnaire. It had 5 levels of rating scale, and the reliability of the questionnaire was 0.96 which used in data collection. The statistical data analysis involved Arithmetic Mean, Standard Deviation, t-test for Dependent Samples, and F – test for One-way analysis of variance, test of a pair of Scheffe’.

The results showed;

1. The development of the atmosphere and environment of them. Overall, the school performed at a high level. Considering it was found that the highest performance was in promoting a good relationship between staff together, and the lowest was in promoting cooperation between schools and communities.

2. The comparison between the development of atmosphere and environment of them that was classified by gender. Overall, it did not have any different. Considering it was found that the different level of statistical significance. 05 include the development atmosphere and the physical environment. The other side was not different.

3. The comparison between the development of atmosphere and environment of school which classified by education level showed that the overall was significantly different at the statistical level of .05. Considering it was found that the different at the statistical level significant. 05. Including the development atmosphere and the physical environment, and in promoting cooperation between the school and community environment. The other was not different.

Keywords: The development of the Atmosphere and Environment, School, Network 13, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 13-15) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐานมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการบริหารและการจัดการ ร้อยละ 70 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการ คือ คุณภาพผู้เรียนเป็นร้อยละ 30 ทั้งนี้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและการบริหารโดยกำหนดไว้ในด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษาดังนี้

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ
ดังนี้

ข้อ 11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก

พอเพียง อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ข้อ 11.2 จัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน และ

ข้อ 11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการ สื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศ ที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้ตระหนักถึงความต้องการจำเป็นในการรักษาและพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โรงเรียนมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีอันจะส่งผลดีต่อการเรียนของนักเรียน และช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาและพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้แก่ นักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1)ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (2)ด้านการพัฒนาสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคลากร (3)ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อม (4)ด้านการพัฒนาการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และ(5)ด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมโดยศึกษาในสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 143 คน โดยจำแนกดังนี้

1. จำแนกตามเพศ 1) เพศชาย จำนวน 83 คน 2) เพศหญิง จำนวน 60 คน

2. จำแนกตามระดับการศึกษา 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 46 คน 2) ปริญญาตรี จำนวน 62 คน 3) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 35 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 105 คน จำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ 1) เพศชาย จำนวน 56 คน 2) เพศหญิง จำนวน 49 คน

2. จำแนกตามระดับการศึกษา 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน 2) ปริญญาตรี จำนวน 52 คน 3) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) จากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72)
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาและความเที่ยงตรงของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index Of Consistency) เกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่กำหนดคือ มีค่า IOC เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาก่อนนำไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำแนกเป็นบุคลากรทางการศึกษา เพศชาย จำนวน 15 คน เพศหญิง จำนวน 15 คน
7. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.96
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เครื่องข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา เครื่องข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา เครื่องข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 105 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศและระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องข่าย 13

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ทำการทดสอบ โดยวิธีของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 105 คน จำแนกตามตำแหน่ง เป็น เพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 เพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และจำแนกตามระดับการศึกษา เป็นต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.91 ปริญญาตรีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 49.52 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

2. การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และด้านต่ำสุดคือด้านการส่งเสริมความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' พบว่า

4.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยภาพรวม พบว่า บุคลากรที่มีระดับปริญญาตรี กับบุคลากรที่มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้านการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับต่ำปริญญาตรีกับบุคลากรที่มีระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา ระหว่างความคิดเห็นบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี และบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมบุคลากรของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนควรมีการบริหารงานสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน ในการเผยแพร่ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อม ให้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น โดยสร้างความตระหนัก การรักษา การอนุรักษ์ สร้างจิตสำนึกและห่วงแหน สิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมออกค่ายบำเพ็ญประโยชน์ ด้านสิ่งแวดล้อม และสอดแทรกความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการปรึกษาหารือ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมผ่านครู นักเรียน ไปสู่ชุมชนในท้องถิ่นและทางโรงเรียนได้ออกเยี่ยมชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม โดยโรงเรียนมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องศรี สิทธิราช(2552) ที่ศึกษาเรื่องความร่วมมือของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีบ้านใหม่หมอกจาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยทางโรงเรียนจะมีการประสาน ขอความช่วยเหลือกับชุมชน เมื่อมีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมต่างๆและจะมีการดำเนินการด้านกิจกรรมร่วมกันเสมอ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการศึกษาการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมบุคลากรของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต3 ในการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พบว่าระดับความคิดเห็นของบุคลากรอยู่ในระดับต่ำสุดคือด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้บริหารควรนำไปปรับปรุง พัฒนา เพราะการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาจะพัฒนาได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ในการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำการวิจัยเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา เครือข่าย 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กับเครือข่ายอื่น และสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์. (2554). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี. ปรียญานันท์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สุวีริสาส์น.
- ปราณี ทิวะทรัพย์. (2552). ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเพ็ญพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม. (การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องศรี สีทธีราช. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีบ้านใหม่หมอกจ๋าม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อารีญา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Brayboy-Locklear Jennifer. (2003, October). The Motivational Influence of the School Environment on the Resiliency of Native American High School Students in Selected North Caroline Public School, *Dissertation Abstracts International*. 64(4) : 1158 .
- Kijai, J.J.. (1987). School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward, *Dissertation Abstracts International*. 48(4) : 329-A.